

25.5.2020

Asia/13

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 18.05.2020 § 305

HEL 2020-002877 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

18.05.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Pasi Saukkonen, erikoistutkija, puhelin: 310 36405
pasi.saukkonen(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.04.2020 § 88

HEL 2020-002877 T 00 01 06

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää mahdollisuutta merkitä useampi kieli väestötietojärjestelmään tärkeänä. Erityisesti palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala hyötyisi kaksi- ja monikielisten kuntalaisten mahdollisuudesta ilmoittaa useampi kieli väestötietojärjestelmään.

Tarkastelussa olleista kahdesta vaihtoehdosta kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää kannatettavampana Mallia B, jonka mukaan äidinkielen merkitsemisen lisäksi järjestelmään voidaan merkitä muu kotikieli.

Palveluiden suunnittelu ja toteutus

25.5.2020

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden suunnittelu pohjautuu osaltaan väestötietojärjestelmään kirjattuihin tietoihin äidinkielistä. Näiden pohjalta tehdään ennuste, kuinka moni ikäluokasta osallistuu suomenkieliseen ja kuinka moni ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen ja toisen asteen koulutukseen sekä se, kuinka moni saamenkieliseen varhaiskasvatukseen.

Suunnittelun lisäksi palveluita toteuttavat oppilaitokset tarvitsevat tiedon toimintaan ja opetukseen osallistuvien lasten ja nuorten kaikista äidinkielistä. Oikean tiedon varmistamiseksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla kerätään varhaiskasvatukseen ja kouluun ilmoittautumisten yhteydessä tieto äidinkielistä. Esimerkiksi oman äidinkielen opetukseen osallistuvien oppilaiden määrästä ja kielistä tehdään ennusteita väestötietojärjestelmästä saatujen tietojen perusteella ja näin ollen väestötietojärjestelmän tietojen tulisi vastata mahdollisimman tarkasti todellisuutta. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että uudistuksen yhteydessä lisätään kuntalaisten tietoisuutta siitä, mihin väestötietojärjestelmään ilmoitettu kieli/kielet vaikuttavat ja mihin tietoja käytetään.

Helsingissä suomen- ja ruotsinkielisen opetuksen oppilaaksiottaminen perustuu väestötietojärjestelmän tietoihin äidinkielestä. ja kaksikielisenä kuntana Helsingin tulee toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia kielellisten oikeuksien toteutumisesta. Erityisesti kaksikielisten kuntalaisten, jotka puhuvat sekä ruotsia että suomea, olisi tärkeää ilmoittaa lastensa äidinkieleksi ruotsi, jos suunnitelmissa on, että lapsi osallistuu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen palveluiden suunnittelun ja ennakkoinnin kannalta. Näin ollen kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että uudistuksen yhteydessä lisätään kuntalaisten tietoisuutta siitä, mihin väestötietojärjestelmään ilmoitettu kieli/kielet vaikuttavat ja mihin tietoja käytetään.

Äidinkieli ja kirjallisuus –oppimäärä sekä oppilaan oman äidinkielen opetuksen järjestäminen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei pidä kannatettavana, että uudistuksella tavoiteltaisiin laajempaa oikeutta saada äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän opetusta muilla kuin kansalliskielillä ja saamen kielellä sekä perusopetuslain määrittelemillä muilla kielillä selvityksessä esiteltyjen vaikutusten perusteella. Usean äidinkielen opiskeluun on jo nyky-lainsäädännön puitteissa olemassa mahdollisuuksia, jotka eivät edellytä useaa väestötietojärjestelmään merkittyä äidinkieltä. Perusopetusta täydentävänä opetuksena annettavasta äidinkielen/kotikielen opetuksesta todetaan, että oppiaineen nimi nykyisellään ei vastaa kaksi- ja monikielisten lasten kielellistä identiteettiä.

25.5.2020

Äidinkielen merkitsemisen lisäksi järjestelmään voidaan merkitä muu kotikieli (Malli B)

Edellä esitetyn perusteella kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tarkastelussa olleista vaihtoehdoista kannatettavana Mallia B, jonka mukaan äidinkielen merkitsemisen lisäksi järjestelmään voidaan merkitä muu kotikieli. Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että selvitetään, voisiko ensisijaisen äidinkielen ja asiointikielen lisäksi ilmoitettua/ilmoitetuista kielistä käyttää muuta termiä kuin kotikieli. Kotikieli terminä ei vastaa henkilöiden, joilla on kaksi tai useampi samalla tavalla syntymästä alkaen omaksuttu äidinkieli, kielellistä todellisuutta. Kotikieli termin tilalle ehdotetaan nimitystä toinen äidinkieli, kolmas äidinkieli ja niin edelleen.

Olisi tärkeää, että mallia B kehitettäisiin niin, että henkilön äidinkieleksi voitaisiin merkitä useampi äidinkieli, vaikka yksi näistä kielistä olisikin se, joka ilmoitettaisiin ensisijaiseksi koulu- ja asiointikieleksi.

Käsittely

14.04.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Olisi tärkeää, että mallia B kehitettäisiin niin, että henkilön äidinkieleksi voitaisiin merkitä useampi äidinkieli, vaikka yksi näistä kielistä olisikin se, joka ilmoitettaisiin ensisijaiseksi koulu- ja asiointikieleksi.

Kannattaja: Ted Apter

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Olisi tärkeää, että mallia B kehitettäisiin niin, että henkilön äidinkieleksi voitaisiin merkitä useampi äidinkieli, vaikka yksi näistä kielistä olisikin se joka ilmoitettasiin ensisijaiseksi koulu- ja asiointikieleksi.

Jaa-äännet: 4

Martina Harms-Aalto, Vesa Korkkula, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 6

Ted Apter, Fatim Diarra, Emma Kari, Johanna Laisaari, Hannu Oskala, Matias Pajula

Tyhjä: 3

Ville Jalovaara, Pia Kopra, Petra Malin

Poissa: 0

25.5.2020

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi tässä äänestyksessä Fatim Diarran vastaehdotuksen äänin 6-4. Tyhjää äänesti 3.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Satu Koistinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 23444
satu.koistinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveystoimiala 27.3.2020

HEL 2020-002877 T 00 01 06

Kaupunginkanslian lausuntopyyntö 12.3.2020

Sosiaali- ja terveystoimiala esittää lausuntonaan oikeusministeriön selvityksen "Usean kielen merkitseminen väestötietojärjestelmään" johdosta seuraavaa.

Oikeusministeriön selvityksessä on esitetty kaksi vaihtoehtoa väestötietojärjestelmän muuttamiseen. Ensimmäinen vaihtoehto on usean äidinkielen ja toinen useamman kotikielen merkitseminen väestötietojärjestelmään. Lausuntopyynnössä toivotaan kannanottoa siitä, kumpi vaihtoehto olisi parempi.

Äidin kieli voidaan kuvata kieleksi, jonka henkilö oppii ensimmäisenä kielenään vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa ja kotikieli kieleksi, jota useimmiten puhutaan henkilön kotona.

Riippumatta siitä, kumpi vaihtoehto valitaan, useamman kielen merkitseminen väestötietojärjestelmään, jolloin niistä saadaan tilastotietoja, helpottaa sosiaali- ja terveystoimialan suunnittelua ja järjestämistä. Jos väestötiedoista ilmenee, millä kielillä henkilö kykenee kommunikoidaan, se helpottaa varautumista palvelun antamiseen asiakkaalle tai potilaalle.

Hallintolaki velvoittaa viranomaisen järjestämään tulkitsemisen ja kääntämisen asioissa, jotka voivat tulla vireille viranomaisen aloitteesta, jos asianosainen ei osaa viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä. Tällaisia asioita on sosiaali- ja terveydenhuollossa muun muassa lastensuojelussa, kehitysvammaisten erityishuollossa, päihdehuollossa ja mielenterveyspalveluissa. Usein nämä asiat on käsiteltävä kiireellisinä, ja tällöin tieto asiakkaan tai potilaan kielivarannosta on erityisen tärkeää tulkkauksen järjestämiseksi. Asian tärkeys korostuu Helsingis-

25.5.2020

sä, koska ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osuus kaupungin väestöstä oli vuoden 2019 alussa 16 prosenttia ja rekisteröityjä äidinkieliä oli tuolloin 141.

On vaikea ottaa kantaa esitettyjen vaihtoehtojen taloudellisiin vaikutuksiin sosiaali- ja terveystoimialan kannalta. Kumman tahansa vaihtoehdon valinta tulee aiheuttamaan kustannuksia, jotka aiheutuvat muutosten tekemisestä lomakkeisiin sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmiin.

Lisätiedot

Karri Välimäki, johtava lakimies, puhelin: 310 43970
karri.valimaki(a)hel.fi
